

Thẻ 1

Danh mục 37 khoản chi không được tính vào chi phí hợp lý khi xác định thu nhập chịu thuế TNDN

Căn cứ pháp lý: Khoản 2 Điều 9 Luật Thuế thu nhập doanh nghiệp sửa đổi, bổ sung năm 2025; Điều 4 Thông tư 96/2015/TT-BTC (còn hiệu lực thi hành đến trước ngày 01/10/2025).

1. Các khoản chi không đủ điều kiện theo quy định pháp luật

Chi phí không đáp ứng đủ cả 3 điều kiện tại Điều 4 Thông tư 96/2015/TT-BTC thì không được khấu trừ. Tuy nhiên, các khoản tổn thất do thiên tai, hỏa hoạn, dịch bệnh hoặc tình huống bất khả kháng khác mà không được bồi thường vẫn có thể được xem xét đưa vào chi phí.

2. Chi phí khấu hao tài sản cố định trong các trường hợp sau:

- Tài sản không phục vụ cho hoạt động sản xuất kinh doanh (trừ một số tài sản phục vụ người lao động như nhà nghỉ ca, nhà ăn...).
- Tài sản không thuộc sở hữu của doanh nghiệp, trừ tài sản thuê tài chính.
- Không theo dõi, quản lý, hạch toán theo quy định về tài sản cố định.
- Trích khấu hao vượt mức quy định của Bộ Tài chính.
- Khấu hao vượt giá trị tài sản hoặc tài sản đã khấu hao hết.
- Khấu hao vượt ngưỡng 1,6 tỷ đồng đối với ô tô từ 9 chỗ trở xuống (trừ xe dùng trong kinh doanh vận tải, du lịch, khách sạn...).
- Khấu hao tàu bay, du thuyền không phục vụ kinh doanh.
- Phần khấu hao tương ứng diện tích sử dụng cho mục đích phi kinh doanh.

3. Nguyên liệu – vật tư – hàng hóa tiêu hao vượt định mức

Chi vượt định mức tiêu hao nguyên vật liệu, nhiên liệu, hàng hóa do Nhà nước quy định sẽ không được tính vào chi phí hợp lý.

4. Chi mua hàng hóa, dịch vụ không hóa đơn nhưng không lập bảng kê kèm chứng từ thanh toán

Áp dụng đối với các trường hợp thu mua từ hộ cá nhân không kinh doanh hoặc có doanh thu dưới ngưỡng chịu thuế GTGT. Nếu không lập đầy đủ bảng kê và chứng từ thanh toán thì không được trừ.

5. Tiền thuê tài sản cá nhân không có đủ chứng từ

Không được trừ nếu:

- Không có hợp đồng thuê và chứng từ thanh toán hợp lệ;-
- Doanh nghiệp nộp thuế thay cá nhân nhưng thiếu chứng từ nộp thuế, chứng từ thuê và chứng từ thanh toán.

6. Tiền lương – thưởng – phụ cấp chi sai quy định

Không được trừ trong các trường hợp:

- Không chi trả thực tế hoặc không có chứng từ thanh toán;
- Không ghi rõ mức hưởng, điều kiện hưởng trong quy chế hoặc hợp đồng;
- Chưa chi thực tế đến hết kỳ quyết toán;
- Lương, công của chủ doanh nghiệp tư nhân hoặc thành viên không trực tiếp điều hành.

7. Chi trang phục vượt mức quy định

- Trang phục bằng hiện vật không có hóa đơn;
- Trang phục bằng tiền vượt 5 triệu đồng/người/năm.

8. Chi thưởng sáng kiến, tài trợ khoa học sai quy định

Không được trừ nếu không có quy chế cụ thể, không nghiệm thu hoặc thiếu chứng từ hợp lệ.

9. Chi phụ cấp tàu xe không đúng luật

Các khoản chi nghỉ phép, công tác không đúng quy định Bộ luật Lao động hoặc không có chứng từ hợp lệ sẽ bị loại trừ.

10. Chi vượt định mức, sai mục đích, sai đối tượng

Bao gồm: đào tạo nghề lại cho lao động nữ, phụ cấp giáo viên mầm non nội bộ, khám bệnh nghề nghiệp, chế độ cho lao động nữ sau sinh, chi hỗ trợ dân tộc thiểu số... nếu chi vượt mức hoặc sai mục đích đều không được trừ.

11. Mức đóng vào quỹ hưu trí tự nguyện vượt quá 1 triệu đồng/người/tháng

12. Trợ cấp mất việc làm không theo quy định pháp luật lao động

13. Chi đóng góp cho cấp trên dùng làm nguồn chi quản lý

14. Đóng góp vào các quỹ của hiệp hội vượt mức do hiệp hội quy định

15. Chi điện, nước không có đủ căn cứ chứng minh

Không được trừ nếu:

- Không có hóa đơn hợp lệ từ nhà cung cấp;
- Không có chứng từ thanh toán phù hợp với lượng tiêu thụ thực tế và hợp đồng thuê địa điểm.

16. Thuê tài sản cố định trả tiền trước nhưng vượt quá mức phân bổ theo thời gian thuê

17. Chi phí lãi vay vượt mức lãi suất cơ bản

Nếu bên cho vay không phải tổ chức tín dụng hoặc tổ chức kinh tế, phần lãi vượt quá 150% lãi suất cơ bản không được tính chi phí.

18. Chi lãi vay cho vốn đầu tư hoặc phần vốn điều lệ chưa góp đủ

- Nếu vốn vay nhỏ hơn hoặc bằng phần vốn còn thiếu: toàn bộ lãi không được trừ;
- Nếu vốn vay lớn hơn phần thiếu: tính theo tỷ lệ phần thiếu vốn điều lệ.

Trường hợp 2: Doanh nghiệp chỉ phát sinh một khoản vay

Chi phí lãi vay không được trừ được xác định như sau:

$$\text{Chi phí lãi vay không được trừ} = \text{Vốn điều lệ chưa góp đủ} \times \text{Lãi suất khoản vay} \times \text{Thời gian chưa góp đủ vốn}$$

19. Chi trích lập dự phòng không theo hướng dẫn

Doanh nghiệp sẽ không được khấu trừ các khoản dự phòng nếu việc trích lập không tuân thủ hướng dẫn của Bộ Tài chính. Cụ thể:

- **Dự phòng giảm giá hàng tồn kho:** Không được trừ nếu thiếu hóa đơn hợp pháp hoặc không chứng minh được quyền sở hữu.
- **Dự phòng tổn thất đầu tư tài chính:** Không liên quan đến chứng khoán đầu tư hoặc giá thị trường không thấp hơn giá ghi sổ.
- **Dự phòng nợ khó đòi:** Không có chứng từ gốc hoặc không xác minh được khoản nợ (thiếu hợp đồng, đối chiếu công nợ...).
- **Dự phòng bảo hành:** Không có hợp đồng hoặc hợp đồng không quy định rõ trách nhiệm bảo hành.

20. Chi phí trích trước không thực chi

Không được trừ nếu:

- Hết kỳ nhưng chưa chi hoặc chi không đúng nội dung.
- Thiếu chứng từ thanh toán hoặc hóa đơn.
- Mức trích cao hơn mức chi thực tế hợp lệ.

21. Chi lỗ tỷ giá hối đoái không đủ điều kiện

Lỗi tỷ giá phát sinh từ việc đánh giá lại các khoản mục tiền tệ có gốc ngoại tệ cuối kỳ như: tiền mặt, tiền gửi, tiền chuyển, khoản phải thu,... không được trừ, ngoại trừ các khoản nợ phải trả gốc ngoại tệ.

22. Chi tài trợ giáo dục không đủ điều kiện

Không được trừ nếu:

- Không xác định đúng đối tượng tài trợ;
- Không có hồ sơ, tài liệu hợp lệ làm căn cứ xác định khoản tài trợ.

23. Chi tài trợ y tế không đúng đối tượng hoặc thiếu căn cứ pháp lý

Không được trừ nếu:

- Không nhằm góp vốn, không mua cổ phần;
Không tài trợ hoạt động hợp pháp của cơ sở y tế;
- Thiếu hồ sơ xác định khoản tài trợ.

24. Chi hỗ trợ thiên tai không đúng quy định

Không được trừ nếu chi sai đối tượng hoặc thiếu hồ sơ tài trợ hợp lệ.

25. Chi xây nhà cho hộ nghèo nhưng không đủ điều kiện

Không được trừ nếu:

- Người nhận không thuộc diện hộ nghèo theo chuẩn Nhà nước;
- Không có chứng từ xác định khoản tài trợ đúng quy định.

26. Các khoản tài trợ khác không tuân thủ pháp luật

Không được trừ nếu:

- Tài trợ nghiên cứu khoa học trái quy định;
- Tài trợ đối tượng chính sách không có văn bản pháp luật rõ ràng;

- Không theo chương trình được Nhà nước phê duyệt cho vùng đặc biệt khó khăn.

27. Phần chi phí quản lý kinh doanh từ công ty mẹ ở nước ngoài vượt mức quy định

Chi phí phân bổ vượt mức xác định theo công thức do Bộ Tài chính ban hành sẽ không được khấu trừ.

28. Một số khoản chi đặc biệt không được trừ

Bao gồm:

- Các khoản đã được chi từ nguồn tài trợ khác hoặc quỹ phát triển khoa học;
- Phí chơi golf, thẻ hội viên sân golf, chi phí hoạt động thể thao cao cấp khác không phục vụ kinh doanh.

29. Chi thuê quản lý cho hoạt động casino, trò chơi điện tử có thưởng vượt giới hạn

Không được trừ nếu chi vượt 4% doanh thu từ các hoạt động kinh doanh này.

30. Chi không tương ứng với doanh thu tính thuế (trừ một số trường hợp đặc biệt)

Các khoản không được trừ nếu không liên quan trực tiếp đến doanh thu, trừ khi:

- Chi cho phòng chống HIV/AIDS tại nơi làm việc;
- Chi cho quốc phòng – an ninh, lực lượng dân quân;
- Hỗ trợ tổ chức Đảng, đoàn thể trong doanh nghiệp;
- Chi đào tạo nghề cho người lao động mới;
- Chi phúc lợi cho người lao động (không vượt 1 tháng lương bình quân/năm);

- Chi đặc thù theo hướng dẫn của Bộ Tài chính.

31. Chi phí đầu tư xây dựng cơ bản trong giai đoạn hình thành tài sản cố định

Không được trừ cho đến khi tài sản được ghi nhận và đưa vào sử dụng.

32. Chi từ thiện, ủng hộ địa phương, đoàn thể

Không được trừ, trừ khi:

- Tài trợ giáo dục, y tế;
- Hỗ trợ thiên tai;
- Làm nhà tình nghĩa, nhà đại đoàn kết;
- Nghiên cứu khoa học; Hỗ trợ đối tượng chính sách;
- Tài trợ cho địa phương thuộc vùng kinh tế – xã hội đặc biệt khó khăn theo chương trình của Nhà nước.

33. Chi phí liên quan đến giao dịch cổ phiếu

Không được trừ nếu liên quan đến:

- Phát hành cổ phiếu;
- Chi trả cổ tức (trừ khi cổ phiếu là khoản nợ);
- Mua/bán cổ phiếu quỹ;
- Giao dịch làm tăng/giảm vốn chủ sở hữu.

34. Khoản tiền cấp quyền khai thác khoáng sản vượt mức thực tế của năm

Phần vượt so với số thực tế phát sinh trong năm sẽ không được tính vào chi phí.

35. Chi phí không thực hiện đúng hướng dẫn riêng trong các lĩnh vực đặc thù

Bao gồm: bảo hiểm, sổ, chứng khoán... nếu không tuân thủ hướng dẫn của Bộ Tài chính.

36. Các khoản bị xử phạt hành chính

Không được trừ nếu phát sinh từ:

- Vi phạm giao thông;
- Vi phạm đăng ký kinh doanh, kế toán, thuế;
- Nộp chậm thuế hoặc vi phạm hành chính khác theo pháp luật.

37. Thuế không đủ điều kiện ghi nhận là chi phí

Không được trừ đối với:

- Thuế GTGT đầu vào đã khấu trừ hoặc được hoàn;
- Thuế GTGT đầu vào của ô tô từ 9 chỗ trở xuống vượt khấu trừ;
- Thuế TNDN (trừ khi nộp thay nhà thầu theo hợp đồng);
- Thuế TNCN (trừ khi đã nêu rõ trong hợp đồng lao động là trả thay).

Ghi chú: Doanh nghiệp nên thường xuyên đối chiếu các khoản chi thực tế với quy định pháp luật để tránh rủi ro trong quyết toán thuế TNDN.

Một số sai phạm

- Một số sai phạm

Thực tiễn thanh tra thuế cho thấy các sai phạm liên quan đến chi phí không được trừ thường tập trung vào một số nhóm lỗi cố hữu. Một trong những lỗi nghiêm trọng nhất là việc sử dụng hóa đơn đầu vào bất hợp pháp từ các "doanh nghiệp ma" hoặc doanh nghiệp đã ngừng hoạt động. Các doanh nghiệp vi phạm thường hạch toán các hóa đơn này để khai không chi phí, nhằm giảm số thuế TNDN phải nộp.

Một nhóm sai phạm phổ biến khác là hạch toán sai các chi phí được trừ, ví dụ như thanh toán tiền mặt cho hóa đơn có giá trị lớn hơn 20 triệu đồng, trích lập dự phòng sai quy định hoặc không thể chứng minh sự liên quan của các chi phí quản lý, tiếp khách với hoạt động kinh doanh. Các lỗi này không phải là ngẫu nhiên mà thường là kết quả của việc quản lý tài chính lỏng lẻo. Một sai sót trong thuế giá trị gia tăng (GTGT), chẳng hạn như sử dụng hóa đơn bất hợp pháp, có thể trực tiếp dẫn đến hậu quả trong thuế TNDN, làm tăng rủi ro truy thu cho cả hai loại thuế.

vd: Theo kết luận thanh tra của Cục Thuế Hà Nội, Công ty TNHH Sun House (Việt Nam) đã bị truy thu và phạt số tiền hơn 4 tỷ đồng. Các sai phạm chính bao gồm việc hạch toán chi phí từ các hóa đơn của doanh nghiệp đã có thông báo không hoạt động tại địa chỉ kinh doanh, và hạch toán các chi phí không phục vụ cho hoạt động sản xuất, kinh doanh.

Bài học kinh nghiệm: Vụ việc này nhấn mạnh tầm quan trọng của việc kiểm tra tính hợp pháp của nhà cung cấp. Doanh nghiệp cần thực hiện quy trình thẩm định nhà cung cấp một cách nghiêm ngặt, không chỉ để đảm bảo chất lượng hàng hóa, dịch vụ mà còn để phòng ngừa rủi ro thuế từ các giao dịch với các doanh nghiệp có dấu hiệu bất thường.